

**ผลการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นรูปแบบ
กล้วยฉาบหอมกรุ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**

**The Effects of Learning Activities on Sixth Grade Students: Building Technology to
Maintain Local Wisdom of Making Banana Chips based on the Philosophy of
Sufficiency Economy**

กุลจิรา รักษนศร

Kuljira Raksanakorn

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Assistant Professor, Fields of elementary, Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบกล้วยฉาบ หอมกรุ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถม (ศึกษาศาสตร์) สังกัดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2554 จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ประเภทคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นรูปแบบ กล้วยฉาบหอมกรุ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน 2) แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้โดยครูผู้สอนและแบบสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ โดยครูผู้ร่วมวิจัย 3) เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้ คือ แบบบันทึกพฤติกรรม การเรียนของนักเรียน แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดเจตคติ 4 ข้อ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรม การเรียน 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นแบบปรนัย 30 ข้อ การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยร้อยละ และสรุปผลการวิจัย 1) กิจกรรมการเรียนรู้มีการใช้คำสั่งหรือสถานการณ์ปลายเปิดหรือที่สามารถทำให้ผู้เรียน เกิดกระบวนการคิดที่หลากหลาย แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำสั่งในกิจกรรม กระตุ้นความสนใจ นักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น อีกทั้งจากรูปแบบกิจกรรมครูสามารถเห็นกระบวนการคิด ออกแบบการทำงานของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ครูผู้สอนสามารถนำความคิดนักเรียนมาปรับเพื่อพัฒนา กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ต่อไป อีกทั้งนักเรียนกล้าที่จะเสนอความคิดแนวคิด การออกแบบการผูกห่อ การทำงานส่งผลให้นักเรียนคิดต่อไป สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี ตลอดทั้งงานอดิเรกมีรายได้ ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการร่วมกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดการเรียนรู้ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด 3) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 75 มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 71.05 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้ สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6, รูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่นตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This study was aimed at exploring the effects of learning activities on sixth grade students in Demonstration School of KhonKaen University under the topic of inventing technology to maintain local wisdom of making banana chips based on the philosophy of sufficiency economy. The samples of the study were thirty eight of the sixth grade students of Academic Year 2011. Four research instruments employed to collect data were: 1) five lesson plans on such a topic 2) the teacher's reflective form on learning activities and a co-researcher's observation form on learning activities 3) record sheet of the students' learning behavior and 4) an objective achievement test with thirty items. Two statistical analyses were mean and percentage. The findings revealed that the learning activities implemented through an open approach enabled the students to express their thoughts freely and confidently and sparked their curiosity, which enhanced their thinking process. The students could apply such thinking abilities in their life. In addition, since the teacher could observe their thinking process, the teacher could use such data to develop learning activities. These activities could act as a guideline to integrate learning activities with the philosophy of sufficiency economy as well. The findings also showed that students' satisfaction on learning activities was at the highest level. Moreover, the results demonstrated that the students' achievement was 75 percent; 71.05 percent of the students achieved more than 70 percent of the total scores.

Keywords : learning activities; inventing technology to maintain local wisdom; sixth grade students; Making Banana Chips based on the Philosophy of Sufficiency Economy

บทนำ

หลักสูตรการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้เทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนต้องเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยศาสตร์ต่าง ๆ หลายสาขา มีลักษณะเป็นสหวิทยาการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ [1] จากองค์ประกอบดังกล่าว จึงทำให้กลุ่มสาระการเรียนรู้เทคโนโลยี มีจุดเน้นในการสร้างคุณภาพของผู้เรียน ดังปรากฏในหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในเรื่องการสร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ผู้เรียนตระหนักเห็นความสำคัญองค์การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปใช้ในประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง “เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาตลอดเวลานานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง”

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ ตามแนวพระบรมราโชวาทที่พระองค์ท่านได้พระราชทานเป็นหลักเปรียบเสมือนเสาเข็มเป็นรากฐานของชีวิต รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน ดำรงชีวิตปฏิบัติภารกิจ แบบคนปกติพอสมควร อยู่ได้แบบไม่ติดกับตำรามากเกินไป ทำอย่างความสามัคคี มีเมตตา เอื้อเฟื้อต่อกันพึ่งตนเองได้ ผลิตอะไรมีพอที่จะใช้อยู่ได้ด้วยตนเอง เป็นทางสายกลาง หลักการสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งความพอเพียงในที่นี้หมายถึงทำพอประมาณด้วยเหตุและผล มีความสมดุล

การพัฒนาต้องเป็นไปตามลำดับขั้นตอนโดยมีรายละเอียดดังนี้คือ ต้องสร้างระบบภูมิคุ้มกันโรคในตัว เพื่อสามารถเผชิญและอยู่รอดจากผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ต้องมีความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอนต้องเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในประเทศ ให้สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรมต้องดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ ต้องสร้างความสมดุลและความพร้อมเพียงต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ประชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช [3] และสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้ความเห็นว่าเป็นปรัชญาที่สามารถประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสังคมแต่ละระดับได้ เช่น ระดับบุคคล ครอบครัว สามารถให้ตนเป็นที่พึ่งแห่งตนใน 5 ด้าน คือ จิตใจ สังคม เทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และเศรษฐกิจ รู้จักคำว่า “พอ” ไม่เบียดเบียนผู้อื่น พยายามพัฒนาตนเอง เสริมสร้างความเข้มแข็งและความชำนาญ มีความสุขและความพอใจในชีวิต ยึดทางสายกลางในการดำรงชีวิต นอกจากนั้นยังสามารถใช้ในการประยุกต์ใช้กับระดับชุมชน ระดับประเทศ ระดับครู อาจารย์ คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกศาสนา เพื่อนำไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบายงานหรือระบบต่าง ๆ เช่น การเงิน ระบบศึกษาต่อไป

ที่กล่าวมานั้นเราได้เห็นความสำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างดี คณะผู้วิจัยซึ่งเป็นครูอาจารย์ จึงสนใจนำพระราชดำริเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้และหลักสูตรการเรียนอาชีพและเทคโนโลยีในสถานศึกษา ให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมตามระดับชั้น อีกทั้งเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานสนองพระราชดำริโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ

พ.ศ. 2550 – 2554 ซึ่งโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ และเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ (โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา) [2] เป็นโครงการหนึ่งที่อยู่ในแผนงานสนองพระราชดำริด้วย คณะผู้วิจัยได้นำหน่วยการเรียนรู้เรื่อง “สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น” ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องการถนอมอาหารไว้รับประทานตามหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดการเรียนรู้เรื่อง “สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น” ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์)
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง “สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น” ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง “สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นในรูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น” ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยนักเรียนจำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง “สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ในรูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น” ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ทั้งหมด 5 แผน

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ เรื่อง การสอนที่ใช้เนื้อหาเรื่อง การถนอมอาหาร เป็นแกน โดยครูผู้สอนเชื่อมโยงให้เข้ากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่อง “สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น”

3. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ห้อง (ยูนิทเอฟ 2) จำนวน 38 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

4. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง “สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น” ซึ่งได้จากการสอบถามความคิดเห็นและแบบปลายเปิด

5. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลง

6. หลักเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง หลักที่ควรนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ทุกระดับชั้น โดยเน้นการปฏิบัติทางสายกลางและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน 3 คุณลักษณะ

6.1 ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

6.2 ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

6.3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

7. ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการกระทำแบบสอบถามวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เรื่อง สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นรูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

8. ผลสัมฤทธิ์ หมายถึง เป้าหมายทางการเรียน สาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยคณะผู้วิจัยกำหนดให้มีจำนวนนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70 ขึ้นไป

9. การถนอมอาหาร หมายถึง การเก็บรักษาอาหารไว้รับประทานนาน ๆ มีการเชื่อม การฉาบ การแช่แข็ง การดอง การกวน การแช่แข็ง เป็นต้น

10. ผู้สังเกตการณ์ การสอน หมายถึง ครูที่สังเกตการสอนบันทึกการสังเกตการสัมภาษณ์ บันทึกเทปการสอน ถ่ายภาพกิจกรรมการเรียนการสอน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ยูนิทเอฟ 2 กลุ่ม 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) มีจำนวน นักเรียน 38 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สร้างฝันเทคโนโลยี

สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นรูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น” ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” จำนวน 5 แผน (คาบละ 50 นาที)

2.2 เครื่องมือ ประเมินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้แก่

- แบบสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน
- แบบสังเกตการณ์ การจัดการเรียนรู้ โดยครูผู้ร่วมวิจัย

2.3 เครื่องมือ ที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ คือ แบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียน แบบสัมภาษณ์ เพื่อวัดเจตคติ 4 ข้อ

- แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนักเรียนเป็นผู้ประเมิน

2.4 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ คือ แบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. รูปแบบการวิจัย

ใช้รูปแบบการศึกษาเฉพาะกรณีโดยใช้ การทดลองหนึ่งครั้ง (One short case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนภูมิดังนี้

- X O
- X = วิธีการสอนบูรณาการแบบ สอดแทรก
- O = การทดสอบเจตคติในการเรียน

4. การสร้างและการหาประสิทธิภาพของ เครื่องมือหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดการเรียนรู้

เรื่อง สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน ใช้เวลา 12 ชั่วโมงมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และวิธีการสอนด้วยการบูรณาการ

2) ศึกษาหลักสูตร สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์เนื้อหาวิชาการจัดการกิจกรรม และวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

3) สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544

4) สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอนโดยวิธีการสอนบูรณาการแบบสอดแทรก จำนวน 5 แผน ใช้เวลาในการทดลอง การสอน 12 ชั่วโมง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

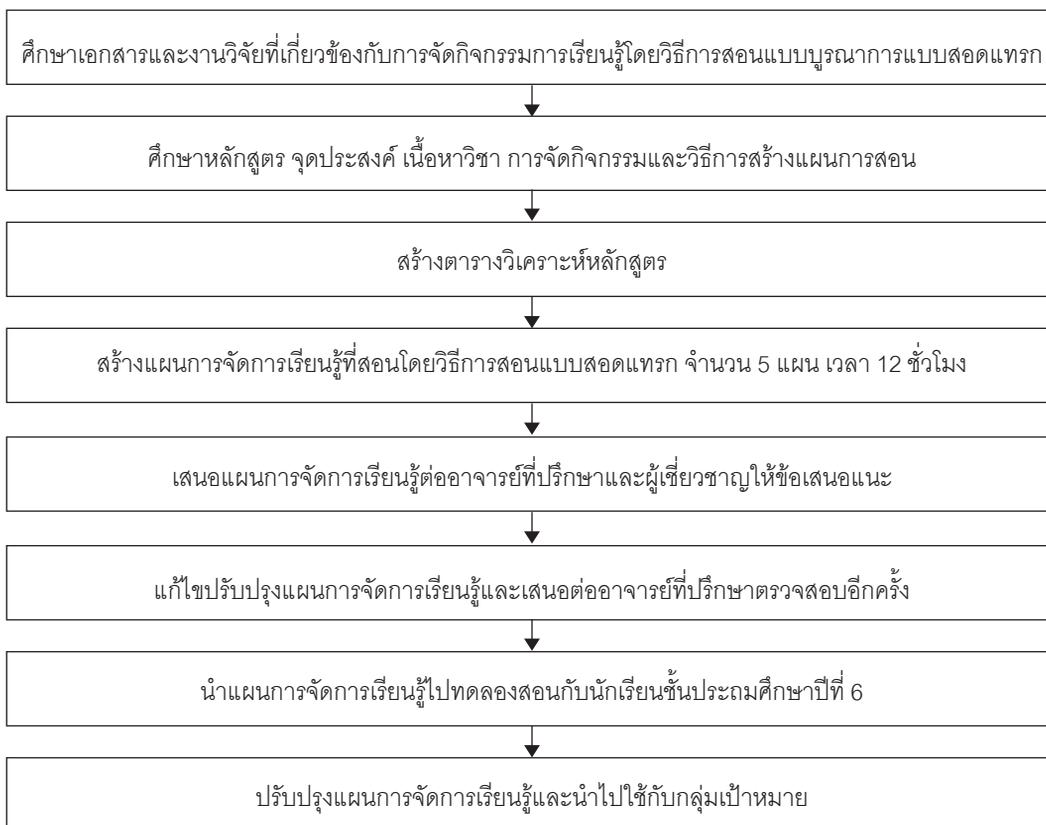
5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไข

6) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

7) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้

8) ปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยวิธีการสอนแบบบูรณาการ แบบสอดแทรกปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แบบประเมินความพึงพอใจ

1) ศึกษาเอกสารหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

2) ดำเนินการสร้างข้อคำถาม มีลักษณะเป็นแบบเช็ค จึงไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

3) ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจสอบเชิงเนื้อหา ในแต่ละข้อคำถามกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) จำนวน 38 คน

4) หลังจากการทดลองความเชื่อมั่นแล้ว ปรับแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและนำไปทดลองจริง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1) ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ดำเนินการตรวจสอบแบบทดสอบ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถม (ศึกษาศาสตร์) จำนวน ข้อ 30 ข้อ เป็นปรนัย จำนวนนักเรียน 38 คน

2) ดำเนินการทดสอบหลังเรียนโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นนำคะแนนไปแปลผลข้อมูลต่อไป

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์) ตามขั้นตอนดังนี้

4.1 ดำเนินการสอนโดยผู้วิจัย ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ดำเนินการสอนด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 5 แผน ใช้เวลา 12 ชั่วโมง

4.2 ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

4.3 ดำเนินการทดลองหลังเรียนโดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ การหาค่าร้อยละเฉลี่ย \bar{X} ของคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจากครูผู้สอนและผู้ร่วมวิจัยแบบบันทึกข้อมูลจากการสังเกตของครูผู้สอนและผู้ร่วมวิจัยแบบสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการแบบบันทึกเทปการสนทนา ภาพถ่าย กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน นำข้อมูลที่มาวิเคราะห์วิจารณ์ เพื่อให้ทราบว่านักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้หรือไม่เพื่อปรับแก้ไขกิจกรรมต่อไป

6. ผลการวิจัย

จากการศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องสร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นรูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้สรุปการบันทึกการสังเกตในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ได้ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ศึกษาข้อมูลการถนอมอาหาร

ขั้นนำ ผู้สอนได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 แผน เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาข้อมูลการถนอมอาหาร

ครูผู้สอน ให้นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับการถนอมอาหารทุกรูปแบบแล้วร่วมกันสนทนา

จากนั้นให้อาสาสมัครนักเรียนออกมาเล่าประสบการณ์ในการถนอมอาหารมา 1 ชนิด จากที่เคยเห็นหรือเคยทำกับปู่ป้าหรือคุณตาคุณยาย

และได้อธิบายถึงวิธีการต่าง ๆ ของการถนอมอาหาร ซึ่งมี การตากแห้ง การหมักดอง การกวน การเชื่อม การเชื่อม และการฉาบ เป็นต้น โดยอธิบายที่ละชนิด ให้นักเรียนเข้าใจ ประกอบภาพบรรยาย

นักเรียนให้ความสนใจมากและพร้อมที่จะปฏิบัติ คุณครูจึงพานักเรียนไปดูห้องปฏิบัติการ ซึ่งในสัปดาห์หน้าจะเริ่มปฏิบัติการ โดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม เตรียมปฏิบัติและหลังปฏิบัติให้ออกมานำเสนอหน้าชั้น พร้อมมีผลงาน

สรุปจากการประเมินของคุณครูผู้ร่วมวิจัย สังเกตการณ์สอนมีความเห็นในเรื่องตรงกันว่า นักเรียนให้ความสนใจศึกษาดีมาก มีความกระตือรือร้น เมื่อจะได้ปฏิบัติการทำกล้วยฉาบ โดยลงมือปฏิบัติจริง ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติการทำกล้วยฉาบหอมกรุ่น

ขั้นนำ คุณครูให้นักเรียนดูภาพ กล้วยฉาบหอมกรุ่น มาให้นักเรียนดู โดยฉายเป็นแผ่น VCD (คอมพิวเตอร์) ประกอบคำบรรยายที่ละเอียด และให้นักเรียนดู วิธีการทำกล้วยฉาบหอมกรุ่น ที่ละเอียดจนจบและวิธีการหีบห่อที่สวยงาม สามารถจำหน่ายได้

ขั้นสอน คุณครูผู้สอนให้นักเรียนลงปฏิบัติตามกลุ่มที่จับฉลากได้ในครั้งที่แล้ว โดยวัสดุและอุปกรณ์ ครูจัดไว้ให้นักเรียนเรียบร้อย เพียงให้นักเรียนเตรียมผ้ากันเปื้อน และแสดงวิธีบอกเปลือกกล้วยให้นักเรียนดู โดยใช้กล้วยดิบและนั้นให้นักเรียนดู นักเรียนทำตามได้ และนำไปทอดสำเร็จจนกระทั่งหมด คุณครูบอกให้ระวังเรื่องอันตรายอยู่ตลอดเวลาถึงกระนั้นบางกลุ่มก็ต่อไม่ทัน กล้วยใหม่เป็นต้น ดีที่ครูดูอย่างใกล้ชิด ทุกขั้นตอนจนกระทั่งฉาบน้ำตาลสำเร็จด้วยดี

นักเรียนบางกลุ่มทำได้ดีมาก โดยเฉพาะนักเรียนหญิง ในที่สุดก็ได้กล้วยฉาบสำเร็จ แล้วนำไปบรรจุหีบห่ออย่างสวยงาม

จากนั้นผู้ร่วมวิจัย และครูผู้สอน สังเกตการณ์พบว่า สภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

นักเรียนสามารถทำกด้วยฉาบตามขั้นตอนได้ดี และมีการเก็บวัสดุอุปกรณ์ที่ได้เป็นอย่างดี จุดที่ต้องพัฒนาคือ เวลาและคอมพิวเตอร์ที่อ่านแผ่น VCD ทำให้นักเรียนเสียเวลามาก เพราะคอมพิวเตอร์อ่านช้า จำนวนมีด เสียง มีน้อยต้องเพิ่ม ควรเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ และเพิ่มวิทยากรประจำกลุ่ม เพิ่มเวลาในการปฏิบัติให้มากกว่า 2 คาบใน 1 วัน เพราะตารางเด็ก 2 ชั่วโมงในการเรียน งานไม่เสร็จ ต้องนำไปทำวันใหม่ เพื่อเป็นข้อเสนอแนะต่อไป

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ผู้นำ และความสัมพันธภาพที่ดีในการทำงาน

ขั้นนำ นักเรียนดูผลงานกกล้วยฉาบหอมกรุ่นที่ตนเองทำ แล้วร่วมกันสนทนมาถึงการทำและปัญหาและอุปสรรคอย่างไร โดยส่งตัวแทนอาสาสมัครออกมาหน้าชั้นเรียน

ขั้นสอน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายวิธีเลือกวัสดุ กกล้วยน้ำหว้าดิบ หรือวัสดุอื่น ๆ ที่จะนำมาถนอมอาหาร รูปแบบกกล้วยฉาบหอมกรุ่นได้ร่อยอย่างไร นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมาเล่าได้ถูกต้อง โดยมีผู้นำกลุ่มครูให้กลุ่มที่ปฏิบัติออกมาเปรียบเทียบผลงานของตนเองแล้วช่วยกันวิเคราะห์โดยคุณครูเสนอแนะหัวข้อ ดังนี้

- ปัญหาอย่างไร
- แก้ไขอย่างไร
- ปรับปรุงอย่างไร
- ข้อเสนอแนะอย่างไร

จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันสรุปและอภิปรายถึงข้อปรับปรุงแก้ไขและให้ข้อเสนอแนะร่วมกัน

จากผลการสอนครูผู้สอน และคณะผู้วิจัยพบว่า นักเรียนให้ความสนใจดีมากและกระตือรือร้นในการบรรจุหีบห่อ และเตรียมจำหน่าย สนุกสนานบางคนเล่นกันคุยกันบ้าง แต่การบรรจุหีบห่อนยังคงต้องปรับปรุงเพราะยังไม่สวยงามและสมบูรณ์แบบเท่าที่ควรแต่รสชาติดี ร่อย หอมกรุ่นสมชื่อจริง ๆ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง แหล่งศึกษาค้นคว้าและเทคโนโลยีพัฒนางาน

ในแผนการเรียนรู้เป็นการศึกษาถึงเรื่องการบรรจุภัณฑ์ การถนอมอาหารแบบการฉาบเป็นการพัฒนารูปแบบให้ทันสมัยและเป็นนวัตกรรมชนิดหนึ่งสามารถประกอบเป็นอาชีพได้อย่างดี

ขั้นนำ ครูได้ถ่ายภาพกิจกรรมที่นักเรียนปฏิบัติกล้วยฉาบหอมกรุ่น โดยให้นักเรียนดู โดยฉายเป็นวีดิทัศน์จากนั้นสนทนาถึงข้อปรับปรุงแก้ไข

ขั้นสอน ครูพูดถึงผลิตภัณฑ์จุดที่ต้องปรับปรุง การค้นคว้ารูปแบบยังต้องพัฒนาอีกมากไม่ว่าจะเป็นวัสดุอุปกรณ์และได้นำของ OTOP มาให้นักเรียนดู และเปรียบเทียบกับผลงานของเรา แต่ก็นับว่าเป็นการศึกษาในระดับประถมเช่นนี้ซึ่งนักเรียนยังไม่เคยปฏิบัติมาก่อนเลย จะให้เหมือนกับมืออาชีพคงเป็นไปได้ แต่ก็นับว่านักเรียนศึกษาอย่างสุดความสามารถแล้ว โอกาสต่อไปคงจะดีกว่านี้

จากคณะผู้วิจัยสังเกตการและเห็นตรงกันว่า นักเรียนเพิ่มเริ่มฝึกหัด ได้ในระดับนี้ก็นับว่ายอดเยี่ยมมากแล้ว นวัตกรรมและเทคโนโลยี เรายังต้องลงทุนเพิ่มมากขึ้น และอีกอย่างยังไม่ถึงกับมืออาชีพดีแล้ว นับว่าเห็นตรงกัน นักเรียนนำกล้วยฉาบหอมกรุ่นไปจำหน่ายได้พอสมควร อาจารย์คนอื่น ๆ ให้คำชมเชย และอุดหนุนกล้วยฉาบหอมกรุ่นอย่างดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง เทคโนโลยีพัฒนางานและการออกแบบ

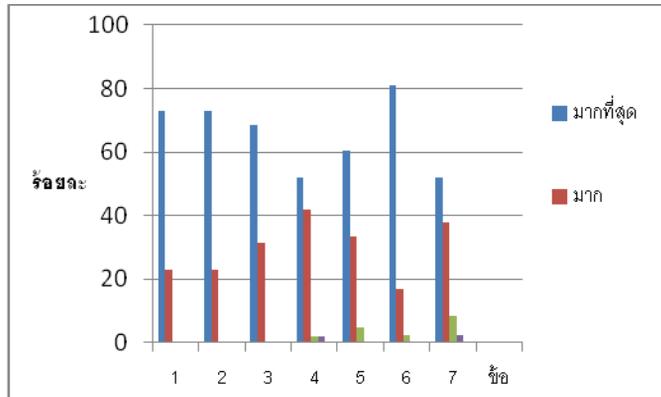
ขั้นนำ โดยให้นักเรียนดู CD ทัศนศึกษาบ้านมืออาชีพ และเข้าผลิตการทำกล้วยฉาบหอมกรุ่น เพื่อจำหน่ายส่งออก จากนั้นพูดคุย วิเคราะห์และวิเคราะห์ร่วมกัน

ขั้นสอน คุณครูได้ให้นักเรียนนำกล้วยฉาบของเรามาบรรจุหีบห่อใหม่โดยดูตัวอย่างใน CD โดยแบ่งกลุ่ม ๆ ก่อนอื่น ครูได้สาธิตให้นักเรียนดูก่อน จากนั้นนักเรียนนำเสนอหน้าชั้นเรียน โดยครูคอยช่วยและให้ข้อเสนอแนะ โดยมีผู้นำกลุ่มพาจัดทำและช่วยเหลือกันอย่างดี

นำเสนอผลงานที่ละกลุ่ม โดยมีผู้นำกลุ่มออกมาหน้าชั้นนักเรียนทำได้ดีมาก ครูชื่นชมให้นักเรียนและหลายคนพอใจและดีใจในผลงาน

ของตนเอง จากนั้นนำกล้วยไปจำหน่าย ครั้งที่ 2 คุณครูท่านอื่น ๆ เห็น พอใจมากกว่านักเรียนของเราสามารถทำเป็นอาชีพได้

สรุปความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด ดังแผนภูมิที่แสดง

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนการสอนจบแล้ว ผู้วิจัยได้ให้นักเรียน

ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง “สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น รูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น” ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังสิ้นสุดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	คะแนนนักเรียนเฉลี่ยร้อยละ	จำนวนนักเรียนทั้งหมด	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์	จำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ
30	22.50	75	38	27	71.05

จากตารางที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 75 และมีนักเรียนจำนวนร้อยละ 71.05 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

การอภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง “สร้างฝันเทคโนโลยีสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ในรูปแบบกล้วยฉาบหอมกรุ่น” ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัย ขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (ศึกษาศาสตร์)

1. กิจกรรมการเรียนรู้มีการใช้คำสั่งหรือสถานการณ์ปลายเปิดหรือที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดที่หลากหลาย แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำสั่งในกิจกรรม กระตุ้นความสนใจนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น อีกทั้งจากรูปแบบกิจกรรมครูสามารถเห็นกระบวนการคิดออกแบบ การทำงานของนักเรียนได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ครูผู้สอนสามารถนำความคิด

นักเรียนมาปรับใช้เพื่อพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ต่อไป อีกทั้งนักเรียนกล้าที่จะเสนอความคิดเห็น แนวคิดการออกแบบการผูกห่อการทำงาน ส่งผลให้นักเรียนคิดต่อไปสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี ตลอดทั้งงานอดิเรกมีรายได้ได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการร่วมกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดการเรียนรู้

2. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด 71.05 และกิจกรรมสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน 81.58 ในระดับมากที่สุด

3. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 75 มีนักเรียนจำนวนร้อยละ 71.05 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการปรับปรุงและพัฒนาแล้วไปทดลองใช้ในปีต่อไป เพื่อพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ควรพัฒนาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ

3. ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านอื่น ๆ

4. การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ อยากรให้พัฒนาต่อไปให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. **เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2545.
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. **โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่และเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ.** คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้การสอน. กรุงเทพฯ. 2554.
- [3] สุเมธ ตันติเวชกุล. **หลักการเศรษฐกิจพอเพียงและสังคมแห่งชาติ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2548.